

Костянтин Чабала

ВОЗЧЕ

«ДІПА»
Київ
2019

Ця книжка — про війну і про людей, які стикнулися з війною. Про те, що було і що могло би бути.

Ви можете впізнати себе, або когось із друзів серед героїв «Вовче», чи одного з оповідань, які входять до книги. І ніколи не можна напевно сказати: чи цей конкретний шматок вигаданий, чи записаний з чийогось «тут і зараз». Бо війна — вона дуже різноманітна й різнопланова. Все що можна, то спробувати зафіксувати якісь миттєвості.

Я спробував. Сподіваюся, що вам буде цікаво.

У повісті «Вовче» оповідається декілька епізодів з життя однієї з позицій. Ви зможете опинитися у шкурі Вовка, і від його імені дружити, служити, воювати. Познайомитесь з невгамовним Жорою, дізнаєтеся про чоловіка Олі, прочитаєте вірші Жені і багато іншого.

Збірка оповідань — миттєвості цієї війни. Подекуди героїчні. Часом душевні. Інколи сумні. Загалом — прості і чесні.

Приємного читання.

Дизайн обкладинки — Юлія Яворська, на фото — Олег «Росомаха» Михайлін

ВОЗЛЕ

1

Свист. Вибух.

Мерзла земля струснулася, підскочила, порозліталася врзнобіч, застукала дощем по шоломах тих двох, які пригнулися в траншеї.

— Казав тобі, що треба спати ще. А ти: пішли в караул, пішли в караул...

— Скільки можна скімлити? Немає на тебе Азірова — він би лопату підігнав.

— На хіба мені посеред ночі в лютому лопата? Для капусти — не сезон...

Воно завжди смішно з будь-якої дрібнички, коли в тебе автомат, а ти сидиш в окопі під мінометним обстрілом. І хочеться щось у відповідь накинути, і розумієш — немає по кому. От і залишається гратися у військову забавку «Сіли-встали» та перекидатися жартами, знімаючи напруження.

Свист. Вибух.

— Слухай, а скільки ж у них мін, що вони ото кладуть, кладуть, марно переорюючи землю?

— Та яка різниця? Хай собі бавляться, аби не по нас.

— Ні, дивись, цього разу ближче лягла... Треба буде землю з-за пазухи витрушувати...

— Та можна потім і з штанів повитрушувати. Як по нас не прилетить.

Свист. Тиша.

— О, бракована. Класно.

— Ага... Якщо поруч лягла — завтра саперів треба кликати, щоб підірвали. Бо ще здетонує в найнепотрібніший момент.

— Сніжок, я — Зима. Прийом.

— На прийомі.

— Обстановка?

— Чотири-п'ять-нуль. У пузі повно, у штанях — тепло.

— Сніжок — плюс.

Свист. Вибух.

— Та щоб ви там повиздыхали, прескурві діти! Скільки? Метрів п'ять?

— Угу, десь так... Нормальненько так вийшли покараулити... Так і влучити можуть.

Свист. Тух... Поруч з ногою із землі стирчить хвостовик.

Час зупинився. Усе розпливчасте. Усе, окрім шматка смертоносного металу. Земля, небо, війна, сім'я... Усі думки, мрії, надії... Усе, чим жив раніше, — неважливо. Тільки міна...

Мить. Друга...

— Ох ти ж, мамо моя рідна! Жоро, ти диви...

— Йой... Так, зараз тихенько і повільно переходимо за ріг, он туди... Встали... Пішли...

Свист. Вибух. Вибух. Жора на землі.

— Жоріку, ти як, братику?

— Що?

— Чуєш?

— Зараз! — скинув рукавицю, поліз пальцями під шапку, до вуха. Дістав. Придивився. Тоді лизнув пальця... — Так, ніби порядок. Крові немає! Тільки дзвенить у вухах добряче!

— Не кричи!

— Кричу?!

— Так!

— Це наша з окопу здетонувала?!

— Мабуть...

Свист. Вибух.

— О, вже далі лягає, за нами. Жорко, ти як?

— Норм. Тільки тее... Руки трусяться... Підкури мені цигарку.

— На.

Затягнувся. Вдруге. Зблював...

— Сніжок, я — Зима. Прийом.

— На прийомі.

— Обстановка?

— Чотири-п'ять-нуль. У животі — пусто. Усе в штанях.

— Сніжок — плюс.

Свист. Тихо.

— О, ще одна десь поховалася. Буде завтра саперам робота.

— Ото б завтра те побачити...

— Так, Жорко, не скигли!

— Та ну його в пень...

— О, затихло. Скінчилися міни у тих мавп криворуких.

— Ага... Мало не вбили молодого красивого мене.

— Та годі. Ти хочеш сказати, що красивіший за мене?

— Тю, звичайно! І молодший, і красивіший, і взагалі!

— Жоріку, ти мене отим «взагалі» заінтригував зараз. Що «взагалі»?

— Та яка різниця? Головне, що я — красунчик! А ти — старий пень і тебе жінки не люблять.

— Зате доля любить... Це ж треба — зовсім поруч закопалася. І не вибухнула, поки не пішли... Взводному окрему пляшку треба за те, що змусив позицію зигзагом накопати. Жорко, як голова?

— Та гуде, зараза. І нудить. Курити хочеться, а не можу. Відчуваю — вийде й те, чого не їв ніколи...

— Давай зараз Окіста підніму? Він тебе підмінить. Відлежишся. А зранку до медиків-мемедиків тебе відправимо?

— Саме пройде. А Окіста як підняти зараз — він тоді ще місяць згадуватиме, як мене врятував від лютої смерті.

— Заварити тобі чаю? Солодкого й міцного. Може попустить?

— О, це вже дело! На це я згоден...

2

— Вовче! Вовче! Серього, ти чого?

Жорік бив мене по щоках, повертаючи до тями.

— Що сталося?

— Та я дивлюся — тебе довгенько немає. Пішов по траншеї до бліндажа. Глянув — ти лежиш. Кружки он валяються...

— Я чай зробив. Ніс нам. З бліндажа вийшов, розігнувся і все... Ось уже ти...

— Здається, тебе теж нормально трусонуло, — Жора підібрав термкружку, відкрутив кришку. — На, пий! Пий, кому кажу! Як голова?

— Та вже краще... У потилиці пече й руки, як ватні. Але попускає. Достою.

— А зранку до немедиків удвох підемо.

— Ага. Схоже на те... Так, потроху підіймайся — і на позицію. Бо ж за нас ніхто там не чергуватиме.

II

3

Сині фарбовані стіни. Панцерні ліжка. Столик з різними смаколиками від волонтерів.

У палаті шестеро. Четверо хворих і ми з Жоркою контужені... Ранок. Лежу, згадую, як вчора нам Маша, медсестричка наша, чортів давала...

— Ви, двоє тупоголових йолопів! Ви хіба не розумієте, що потрібно до шпиталю! Пролікуватися! Що похнюпилися? Бігом до машини — повезу. Та не біжіть, довбні, ви ж контужені! Зараз попадаєте — мені що, вас нести?

Відчиняються пластикові двері, заходить медсестра. У руках дві стійки з крапельницями.

— Риженко! Вовченко!

— Я — Вовченко.

Підходить. Красива, молоденька. Очі виразні.

— Давай руку.

— Тобі яку?

— Верхню.

Вправно під'єднує систему до метелика, що його вчора ввечері поставили.

Рукави халата трошки задерлися. На лівій руці помітно частину татуювання: «...ft Treue».

— О, наша людина! «Моя честь називається вірністю»?

— Це про інше! — як відрубала. — Так, а Риженко хто? Олексій Риженко?

— Сонечку, не галасуй так. Дивися, он всіх перебудила. Ну, майже. Бачиш того чорнявого красеня навпроти? Підійди до нього, нахилися і тихенько шепни: «Жорику, сонечку, я твоя доля. Дай ручку — поворожу. Усе тобі розповім, що з тобою наступної години станеться».

Палата вже синіє. Хлопці сміються вголос. Жорка спить.

— Тьху на тебе, блазню! Він — Риженко?

— Угу. Тільки він на Олексій Риженко не одзивається вже навіть. Жорко, підйом! До тебе дівчина-красуня прийшла!

— Йди в пень! — Жорка потягується, відкриває очі. Заплющує. Знову відкриває. — Ой, це ж треба, не збрехав. Таки красуня!

Медсестра зашарілася.

— Руку давай. Красень Жорка...

Ім'я промовляє, трошки розтягуючи голосні. Неначе пробуючи кожну на смак. Виходить щось на кшталт «Жо-о-орка-а».

— Не дам, поки не скажеш, як красу таку називають.

— Олею називають. Давай уже.

— Ольчику, а можна за півтори хвилинки? Я зараз тільки туди й назад?

— Біжи вже. Жо-о-орка-а.

Повернувся. Улігся. Очей з медсестрички не зводить — милується.

Управні, відпрацьовані рухи. Раз — і вже Жорка прив'язаний.

Лежимо. За вікном, укритим памороззю, сніжить.

Роздивляюся, як повільно крапають ліки.

— А чого Жора? — запитує огрядний дядько з крайнього ліжка.

Переглядаємося з Жоркою. Починаємо сміятися.

— Ой, Степановичу, не питай, бо розповім! Але ні — хай краще Вовк розкаже. У нього драматичніше виходить. Серього?

— А що, самому про свої витівеники слабо?

— Ну, будь ласочка! Я ж так не розкажу!

— Добре. Слушайте, дітки, казочку...

— Було то ще в жовтні. Ми тільки на позиції колишній облаштувалися. Уявіть. Дубова посадка. І понад її краєм наша позиція викопана. Перед нами на метрів триста поле. Впирається в іншу посадку — тоді ще сіру, нічию. Таку, що поля ділить, — два ряди дубів з кожного боку ґрунтовки. Перед ними — кущі. За посадкою ще таке саме поле. А потім уже не наша посадка.

Стоїмо ми з Жориком в караулі. Десь уже на сьому. З нами Дар'я Михайлівна — ДШКМ-ТК. Знаєте, такий — з прикладом і на сошках? У Льошки — бінокль. Проглядає час від часу сіру посадку.

Аж раптом шипить мені: «Відблиск у посадці». І до дашки.

А нас до цього дня тричі накривали. Нормально так, прицільненько. Санчик осколків наловив дві жмені. До речі, теж десь тут лежав тоді. Але раз не про те.

Тож поки я збираюся у Жорика перепитати, що ж він там таке побачив, оцей жевжик кидає чудову двієчку з дашки в посадку.

Кричу йому: «Якого біса? А якщо наші?»

А оцей от: «Упс... Якось не встиг подумати... Але сто відсотків — влучив!» — і голос такий щасливий-щасливий.

По радейці виходить ротний: «Що за стрілянина?» Кажу: випадково, винні, більше не будемо і все таке.

А ця падлюка на мене дивиться — очі світяться, стійка, як у хорта.

Хлопці з бліндажа повилазили. У броніках, з автوماتами. Чого стрілянина?

Жорка такий: «Чуеш, Вовче, а давай туди злазимо?»

А я ж розумію — якщо там не сепари, то нам торба. І що по-любому треба щось робити... Кажу: «Так, мужики. Уважненько дивимося. Раптом якийсь рух — накривайте ту посадку чергою. Найголовніше — нас із Льошкою не повбивайте».

Тож полізли ми. Обережненько так, бо хто зна, що на тому полі понатикано. Але ж повземо.

І от долізли. Лежить під кущем. До нас — тим, що було раніше головою. Поруч блокнот — посадка наша замальована. Телефон лежить. Далекомір у руці.

— Снайпер? — питається хлопчик праворуч. Танкіст. Років дев'ятнадцять. Нирки застудив біля своєї техніки.

— Ні, коригувальник, імовірніше. У снайпера б гвинтівка мала бути. А ми гвинтівку не знаходили. Правда, Жорко?

— Ага! І прицілу не було. Точно-точно.

— Жоро!

— Та що? Чесно кажу!

— Тріпачка!

— Вовче, а далі що? — знову огрядний Степанович. Років під п'ятдесят уже. Вуса пишні. «Як компенсація за лисину», — жартував учора на курилці Жорка.

У дядька геморої. «Для матеріального забезпечення — саме те». Готується до операції. Переживає, що не можна буде їсти цілу добу.

— Коригувальник. Забираємо ми далекомір, бінокль, рацію, блокнот. По кишнях пройшлися — знайшли військовий квиток отієї «динири» на ім'я якогось там Георгія батьковича. Не важливо...

— Прицілу не брали, бо не було!

— Жоро, зараз сам будеш розповідати!

— Усе, мовчу!

— Виходжу по радеїці на позицію. Кажу, що кава готова — себто все ок.

А яке ж воно ок, як це мавпеня вже полізло слідом коригувальника на інший край посадки.

Ви вмієте пошепки кричати? От і я думав, що не вмію. «Льошко, падлюко, до мене!»

Де там... Уже з іншого боку дороги — кіно про сепарів дивиться крізь бінокль знайдений.

Підповзаю. По дупі ляпнув, за вухо тягну. Бо хто зна, що до чого буде. Треба вшиватися.

Виповзаємо вже на своє поле. Тут цей знову: я шеврон забувся зняти! Розвертається — і в посадку.

Чекаю. Хвилин п'ять його не було. Вертається. Показує оту гидоту, затиснену в жмені.

Долізли до позиції, хлопцям розказуємо, трофеями хвалимося...

Тут рація сепарська: «Жьора, Жьора! Я — Казьбек. Прійом». Дивимося на неї, чекаємо...